

Rejent * rok 13 * nr 7-8(147-148)
lipiec-sierpień 2003 r.

Centrum Naukowe Notariatu

Stan obecny, perspektywy rozwoju

W dniu 6 czerwca 2003 r. odbyło się kolejne posiedzenie Rady Fundacji pod nazwą Centrum Naukowe Notariatu, na którym zostało rozpatrzone i zatwierdzone roczne sprawozdanie zarządu oraz bilans i rachunek wyników fundacji za rok 2002.

Statutowymi celami fundacji jest wspieranie i prowadzenie prac naukowo-badawczych w dziedzinach prawa cywilnego, finansowego, administracyjnego, konstytucyjnego, w dziedzinach regulujących problematykę samorządową i działalność szkoleniową.

Uczestniczący w obradach prezes Krajowej Rady Notarialnej Zbigniew Klejment podkreślił, że fundacja jest potrzebną jednostką w ramach samorządu notarialnego i zapewnił, że Krajowa Rada Notarialna jako fundator ma zamiar ją wspierać; źródła finansowania fundacji muszą pochodzić z rad izb notarialnych.

Zwrócił uwagę, że Centrum Naukowe Notariatu powinno zająć się ustawodawstwem europejskim, podkreślił rolę i znaczenie tradycyjnych publikacji, wyraził pogląd o konieczności wydawania biuletynu bądź innego wydawnictwa.

Podsumowując podkreślił, że CNN działalnością musi wykazać potrzebę swego istnienia oraz zadeklarował chęć współpracy.

Dotychczasowy dorobek Centrum Naukowe Notariatu tworzą między innymi niżej wymienione opracowania prawne, stanowiska i opinie dotyczące istotnych problemów praktyki notarialnej:

- Problematyka majątkowych stosunków małżeńskich w prawie szwajcarskim – Bartłomiej Swaczyna;

- Stanowisko w sprawie zgodności daty sporządzenia aktu notarialnego zawierającego protokół ze zgromadzenia wspólników z datą odbycia zgromadzenia oraz w sprawie pytania, czy przy dostosowaniu wysokości udziału w ramach istniejącego kapitału zakładowego do wymaganej przez k.s.h. wysokości udziału powstają nowe udziały wymagające złożenia przez dotychczasowego wspólnika oświadczenia o objęciu udziałów – Zarząd Fundacji Centrum Naukowe Notariatu;

- Stanowisko Fundacji Centrum Naukowe Notariatu w sprawie wydania wypisu aktu notarialnego przez notariusza na żądanie sądu – Zarząd Fundacji Centrum Naukowe Notariatu;

- Czy data sporządzenia aktu notarialnego, zawierającego protokół ze zgromadzenia wspólników, musi być zawsze tożsama z datą odbycia zgromadzenia i czy akt ten musi być sporządzony na zgromadzeniu? – Edward Drozd;

- Czy przy dostosowaniu wysokości udziału (akcji) w ramach istniejącego kapitału zakładowego do wymaganej przez k.s.h. wysokości udziału powstają nowe udziały wymagające złożenia przez dotychczasowego wspólnika oświadczenia o objęciu udziałów? – Edward Drozd;

- Umowne zniesienie współwłasności nieruchomości w prawie niemieckim – Bartłomiej Swaczyna;

- Opinia prawna dotycząca projektowanych zmian w kodeksie postępowania cywilnego w związku z nowelizacją kodeksu rodzinnego i opiekuńczego – Elwira Marszałkowska-Krześ;

- Stanowisko w sprawie obowiązku stosowania procedur wynikających z ustawy o zamówieniach publicznych – Zarządu Fundacji Centrum Naukowe Notariatu;

- Opinia dotycząca wydania wypisu aktu notarialnego przez notariusza na żądanie sądu – Andrzej Redelbach;

- Opinia dotycząca wydania wypisu aktu notarialnego przez notariusza na żądanie sądu – Elwira Marszałkowska-Krześ;

- Ustanowienie przez gminę pełnomocnika na tle art. 46 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym – Bartłomiej Swaczyna;
- Uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz ustaw o księgach wieczystych i hipotece, Kodeks postępowania cywilnego, o listach zastawnych i bankach hipotecznych, Prawo o notariacie – Bartłomiej Swaczyna;
- Majątkowe stosunki małżeńskie w prawie zagranicznym – wprowadzenie – Bartłomiej Swaczyna;
- Problematyka majątkowych stosunków małżeńskich w prawie niemieckim – Bartłomiej Swaczyna;
- Problematyka majątkowych stosunków małżeńskich w prawie fińskim – Bartłomiej Swaczyna;
- Problematyka majątkowych stosunków małżeńskich w prawie greckim – Bartłomiej Swaczyna;
- Problematyka majątkowych stosunków małżeńskich w prawie rosyjskim – Maciej Hulista;
- Czy gmina może być reprezentowana przy czynnościach prawnych jednoosobowo przez pełnomocnika ustanowionego przez dwóch członków zarządu lub jednego członka zarządu i osobę upoważnioną przez zarząd? – Bartłomiej Swaczyna.

Zarząd Fundacji Centrum Naukowe Notariatu przedstawił program działalności na rok bieżący, który został przyjęty przez Radę CNN. Fundacja zajmie się:

- 1) głównie sprawami szkoleniowymi (w tym poświęconymi problematyce Unii Europejskiej), nawiązując do aktualnej koncepcji szkolenia ustawicznego notariuszy;
- 2) prezentacją dorobku Fundacji na stronach internetowych;
- 3) organizacją i przeprowadzeniem konkursu na najlepsze prace masterskie i licencjackie z krajowej i zagranicznej problematyki notarialnej;
- 4) współorganizacją konferencji „Stosowanie środków komunikacji elektronicznej w wymiarze sprawiedliwości państw Unii Europejskiej” w dniach 13-14 czerwca 2003 r. we Wrocławiu; referat „Elektroniczne środki komunikacji w notariacie” przygotowuje Jerzy Jacyszyn wiceprezes Zarządu Fundacji CNN.

Prezes Zarządu Fundacji CNN not. Zenon Jabłoński nawiązał do odbytego w dniu 9 maja 2003 r. szkolenia zorganizowanego przez CNN

i firmę UNIZETO sp. z o.o. na temat „Podpis i dokument elektroniczny”, w którym wzięło udział liczne grono notariuszy, zainteresowanych nowymi wirtualnymi możliwościami w swojej pracy.

W strukturze Centrum Naukowego Notariatu aktywnie działają dwa zespoły problemowe: Zespół prawa o notariacie i Zespół ds. poświadczenia dziedziczenia, wytyczające *de lege ferenda* nowe kierunki rozwoju prawa notarialnego i prawa spadkowego.

Powołanie przez Krajową Radę Notarialną III kadencji Fundacji Centrum Naukowego Notariatu wychodziło naprzeciw rosnącemu zapotrzebowaniu notariatu Rzeczypospolitej Polskiej na rozstrzygnięcia prawne najważniejszych problemów praktyki notarialnej okresu transformacji. Kluczowym elementem powołania fundacji była narastająca potrzeba wykreowania silnego ośrodka opiniotwórczego i interpretacyjnego.

Przed reprivatyzacją notariatu głównym ośrodkiem interpretacji prawa stosowanego przez notariuszy był Wydział Notariatu Ministerstwa Sprawiedliwości, w którym pracowali delegowani z państwowych biur notarialnych doświadczeni notariusze, legitymujący się najwyższym autorytetem zawodowym. Stanowiska, poglądy i opinie wychodzące z Wydziału Notariatu miały duży wpływ na ujednoczenie praktyki notarialnej w skali kraju, szczególnie na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia, a więc w okresie przemian ustrojowych, w tym w okresie przygotowań do reprivatyzacji notariatu polskiego. Duża rola przypadła wydawanemu Biuletynowi Notarialnemu, w którym swoje cenne opracowania zamieszczali wybitni notariusze.

Wykreowanie notariatu i samorządu notarialnego na podstawie ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz.U. Nr 2, poz. 91 z późn. zm.) doprowadziło do powstania nowego ośrodka kształtowania praktyki notarialnej – Krajowej Rady Notarialnej, do zakresu działania której, zgodnie z art. 40 § 1 ustawy, należy między innymi:

- 1) przedstawianie opinii i propozycji w sprawach:
  - a) taksy notarialnej,
  - b) zmian przepisów dotyczących funkcjonowania notariatu,
- 2) wyrażanie stanowiska w sprawach przedstawionych przez Ministra Sprawiedliwości lub inne organy samorządu notarialnego,
- 3) wypowiedanie się w sprawie zasad etyki zawodowej notariuszy.

Ponadto Krajowa Rada Notarialna na podstawie art. 41 pr. o not. może zwołać kongres notariuszy w celu zasięgnięcia opinii w istotnych dla notariatu sprawach.

Zgodnie z art. 43 § 1 Minister Sprawiedliwości może zatrudnić notariusza, za jego zgodą, w Ministerstwie Sprawiedliwości, sądzie apelacyjnym lub sądzie *wojewódzkim* (obecnie okręgowym) do wykonywania czynności nadzoru nad działalnością notariuszy i organami samorządu notarialnego.

§ 2. Do notariusza, o którym mowa w § 1, stosuje się przepisy ustawy o pracownikach urzędów państwowych.

§ 3. W okresie zatrudnienia w Ministerstwie Sprawiedliwości, sądzie apelacyjnym lub sądzie *wojewódzkim* (obecnie okręgowym) prawo notariusza do prowadzenia kancelarii notarialnej ulega zawieszeniu.

Dotychczas nie są znane przypadki skorzystania przez Ministra Sprawiedliwości z powyższego uprawnienia.

Powołanie dnia 9 lipca 1999 r. przez Krajową Radę Notarialną Fundacji Centrum Naukowe Notariatu przyczynia się do tworzenia ośrodka opiniotwórczego polskiego notariatu.

Jak każde nowe dzieło, tak i Centrum Naukowe Notariatu wymaga środków na rozwój i realizację swoich celów statutowych oraz zgromadzenia wokół fundacji odpowiedniego grona osób spośród notariuszy i przedstawicieli nauki prawa. Perspektywy rozwoju pierwszej naukowej fundacji polskiego notariatu są uzależnione od postawy samorządu notarialnego, który jest największym beneficjentem.

Historyczny przykład twórcy paryskiej Kultury oraz mniej odległy w czasie przykład powstania i ugruntowania wysokiej pozycji miesięcznika wydawanego przez Stowarzyszenie Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej Rejent, głównie za sprawą jednej osoby – jego Redaktora naczelnego Romualda Szytyka, optymistycznie wróży Centrum Naukowemu Notariatu, ponieważ to ludzie zaangażowani w sprawę, zmieniają zastaną rzeczywistość.

Leonard Drożdżewicz